herpy

SKINKER

African fire skink

Mochlus fernandi

En kraftig, hurtig skink fra de vestafrikanske skove med stærkt rødorange sider, sorte og hvide tværbånd og bronzefarvet ryg. *Mochlus fernandi* graver sig ned i fugtig bund, kræver varme, UVB og en fugtig bund og kan blive 15-20 år.

Familie: Scincidae Tidligere navn: *Lepidothyris fernandi; Lygosoma fernandi; Riopa fernandi; Tiliqua fernandi*

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**25-38 cm** total længde inkl. hale
Vægt	**50-100 g**
Levetid	**15-20 år**
Aktiv	**Dag**
Levevis	**Jordboende og gravende**
Biotop	**Savanne og regnskov**
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**120 × 60 × 60 cm** L × B × H til 2 voksne dyr
Temperatur, dag	**25-30 °C**
Hotspot	**33-36 °C**
Temperatur, nat	**20-24 °C**
Luftfugtighed	**60-70 %**
Vand	**Vandskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-zone 2
Kost	**Insekter**
Holdes	**Enkeltvis eller parvis**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Kuldstørrelse	**3-9 æg**
Kuld pr. år	**3-5**
Inkubation	**55-65 dage** ved 30 °C

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Ikke omfattet**
EU-bilag	**Ikke omfattet**
IUCN	**Ikke truet (LC)**

Arten er hverken opført i CITES eller i EU's bilag A-D, så der kræves ingen CITES-papirer. Ingen skinker står på listen over dyr, som private ikke må holde (BEK nr. 1261 af 17.11.2015).

Om arten

Mochlus fernandi er en stor, kraftigt bygget skink med glatte, blanke skæl, en lang, tyk hale og korte, stærke ben. Ryggen er bronze til gylden, mens siderne er rødorange med sorte og hvide tværbånd. Halespidsen kan være blålig. Voksne dyr er 25-38 cm lange inklusive halen. Hanner er lidt større og kraftigere end hunner og vejer 70-100 g mod hunnernes 50-70 g, men forskellen er svag. Ungerne er omkring 5 cm, når de klækker, og når først fuld størrelse efter et år eller mere.

Arten har skiftet navn flere gange og står i ældre litteratur som *Lepidothyris fernandi*, *Lygosoma fernandi* og *Riopa fernandi*. Artskomplekset er siden delt op: Dyr fra Østafrika hører til *Mochlus hinkeli*, og *Mochlus striatus* er en selvstændig art. De vest- og centralafrikanske dyr, som kommer i handlen, hører til *M. fernandi*, der har to underarter: *M. f. fernandi* i Centralafrika og *M. f. harlani* i Vestafrika. Dyr i handlen kommer ofte fra flere lande og kan være blandede bestande, så oprindelsen er sjældent sikker.

Dyret er dagaktivt og meget hurtigt. Det regnes for sky, men viser sig ofte på overfladen, når terrariet er rigt på skjul og bunden er fugtig. Det tåler forsigtig håndtering, men er glat og smutter let væk.

Udbredelse og levested

Mochlus fernandi findes i Vest- og Centralafrikas skovbælte: Sierra Leone, Guinea, Liberia, Elfenbenskysten og Ghana (underarten *M. f. harlani*) samt Nigeria, Cameroun, Ækvatorialguinea (inklusive øen Bioko), Gabon og Congo-Brazzaville (underarten *M. f. fernandi*). Typelokaliteten er Bioko, tidligere Fernando Po.

Dyr fra Østafrika hører ikke til arten, men til *Mochlus hinkeli*. Enkelte fund længere mod øst, fx ved den zambiske grænse, er sandsynligvis fejlmærkede.

> **Oprindelig udbredelse:** Sierra Leone, Guinea, Liberia, Elfenbenskysten, Ghana, Nigeria, Cameroun, Ækvatorialguinea, Gabon og Congo-Brazzaville.

LEVESTED

Arten lever på jorden i skov, krat og tæt bevoksede områder med græs, og den graver sig gerne ned i løs, fugtig jord og under løvlag og nedfaldne grene. Klimaet er varmt og fugtigt. Dyrene er dagaktive og soler sig i korte perioder.

Arten lever af insekter og andre smådyr, som den finder på jorden. Fugten i jorden er afgørende for den.

Pasning

TERRARIET

Mochlus fernandi lever på jorden og graver, så gulvarealet og bunden er det vigtigste. Et enkelt dyr kan holdes i 90 × 45 × 45 cm, mens et par skal have mindst 120 × 60 × 60 cm (længde × bredde × højde). Større er bedre, for arten er aktiv og undersøger alt.

Bunden skal være en dyb, fugtig blanding af næringsfri jord, kokosfibre, cypresflis og sphagnum, i et lag på 10-15 cm, så dyret kan grave sig helt ned. Læg et løvlag eller mos øverst, og indret terrariet med bark, kork, stenplader og grene, så der er mange skjul på overfladen. Bunden må ikke tørre ud, for tør bund giver dårlige hudskift og risiko for, at dyret sluger bundmateriale.

Terrariet skal være helt tæt. Låget skal sidde fast, for dyret er hurtigt og finder sprækker.

TEMPERATUR

Terrariet skal have en tydelig gradient. Om dagen skal der være 25-30 °C, og ved solpladsen skal overfladen nå 33-36 °C, målt med et infrarødt termometer. Den kølige ende skal ligge omkring 24-26 °C.

Om natten skal temperaturen falde til 20-24 °C; kortvarigt klarer dyret omkring 18 °C. Varmen leveres af en halogenspot over solpladsen eller en keramisk varmekilde, altid styret af en termostat. Varmesten bruges ikke.

Læs mere: Varme og temperatur

LUFTFUGTIGHED OG VAND

Arten kræver høj luftfugtighed i bunden: 60-70 % omkring dyrets skjul, mens overfladen i den varme ende gerne må være tørrere, ned til omkring 40 %. Forstøv terrariet grundigt morgen og aften, så bunden holdes jævnt fugtig, men ikke våd.

Giv frisk vand i en lav, stabil skål, som dyret let kan komme op af. Skålen hjælper også på luftfugtigheden. Dyret ses sjældent i skålen, og meget af væsken kommer fra foderet og de fugtige omgivelser.

Læs mere: Luftfugtighed, forstøvning og ventilation

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og hører til Ferguson-zone 2: den soler sig lidt og kræver moderat UVB. UV-indekset skal være omkring 3 på solpladsen og lavere i resten af terrariet. Et T5 HO-rør med 6 % UVB i reflektor, over solpladsen og i passende afstand, giver det; mål gerne med en UV-indeksmåler. Rør skiftes efter fabrikantens anvisning, normalt hver 12. måned.

Lysperioden er 10-12 timer om dagen i sommerhalvåret og 8-10 timer om vinteren.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Mochlus fernandi er insektæder. Basisfoderet er fårekyllinger, suppleret med kakerlakker, melorme, silkeorme, snegle og andre insekter af passende størrelse. Byttet må ikke være større end dyrets hoved. Museunger gives højst en gang om måneden som godbid.

Unge dyr fodres dagligt eller hver anden dag, voksne hver tredje dag med så mange insekter, som de æder på omkring fem minutter, typisk fem-seks stykker. Drys foderet med kalk ved hver fodring, og giv et vitamintilskud en gang om ugen. Foderdyrene fodres med næringsrigt foder i mindst et døgn, før de gives. Giv foder fra pincet eller en lav skål, så dyret ikke mister byttet i bunden.

Læs mere: Foderdyr: hold og avl Læs mere: Kalk, vitaminer og tilskud

ADFÆRD OG HÅNDTERING

Arten er hurtig, glat og lidt sky. Et nyt dyr skal have ro i mindst to uger, før det håndteres, og løftes forsigtigt nedefra i et lukket rum, så det ikke slipper væk.

De fleste dyr holdes bedst enkeltvis. En han og en hun kan gå sammen i et stort terrarie med mange skjul, men to hanner må aldrig gå sammen. Dyrene kan forsvare foderet mod hinanden; skil dem ad, hvis der kommer bid eller sår. Sæt nye dyr i karantæne i mindst 30 dage.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Kønnene er svære at skelne. Hannen har et lidt bredere hoved, er kraftigere bygget, får med alderen små kæbeposer under ørerne og har en tykkere halerod; hos hunnen smalner halen straks af bag hofterne. Nyindkøbte dyr ligner ofte alle hunner, så kønnet kan først vurderes, når dyrene er velfodrede og voksne. Dyrene er voksne ved omkring to år og 50-60 g. Den præcise alder ved kønsmodenhed er ikke dokumenteret.

PARRING

Arten parrer sig uden særlig stimulering, så længe temperaturen holder sig over 25 °C og dagen er længere end 12 timer. Sæsonen løber fra tidligt forår til midt på efteråret, og en vinterpause er ikke nødvendig. Parringen foregår skjult og ses sjældent. Hunnen kan gemme sæd, men lægger sjældent mere end ét kuld på den. En hun med æg skal have rigeligt og varieret foder med kalk og en solplads på omkring 33 °C.

ÆGLÆGNING OG KULD

Omkring 30 dage efter parringen er hunnen tydeligt tyk, holder op med at æde og graver rundt efter et sted at lægge. Hun lægger 3-6 æg, ofte op til 9, i fugtig, men ikke våd bund, gerne under vandskålen eller under kork i den fugtige ende. Selve lægningen ses sjældent, men hunnen taber pludselig meget i vægt. En velfodret hun lægger 3-5 kuld om året; en underernæret hun risikerer æggebinding og kalkmangel.

INKUBATION

Grav æggene forsigtigt fri, markér oversiden, og læg dem uden at vende dem halvt nede i fugtig vermiculit eller et andet rugemedium i en lukket boks. Ved 30 °C klækker de fleste æg efter 55-65 dage. Lad ungerne blive i boksen, til hele kuldet er klækket; det skader ikke de første at vente en dag eller to. Æg kan også klække i et biologisk aktivt terrarie, men så skal ungerne fjernes straks, fordi de voksne æder dem. Temperaturafhængig kønsbestemmelse er ikke dokumenteret.

Læs mere: Inkubation af æg

OPDRÆT AF UNGER

Ungerne er omkring 5 cm, når de klækker. De opdrættes i et mindre terrarie, fx 90 × 30 × 30 cm, indrettet som de voksnes med en tyk, fugtig bund, solplads og UVB. Hæld gerne vand direkte i bunden under varmelampen, så ungerne selv kan finde den fugt, de foretrækker.

De første uger æder ungerne små fårekyllinger på 3-6 mm, og efter et par uger også melorme og voksmøllarver. Sultne unger bider halen af hinanden, så hold dem velfodrede: 5-10 små fårekyllinger pr. unge hver anden dag og en skål med melorme, alt med kalk. Væksten til fuld størrelse tager et år eller mere.

Sundhed og typiske fejl

Mochlus fernandi er hårdfør, når varme, fugt og lys er rigtige. De typiske problemer er:

- Dårlige hudskift og tæer, der sidder fast i gammel hud, hvis bunden er for tør.

- Kalkmangel og knogleskørhed ved for lidt UVB og ensidig kost.
- Luftvejsinfektioner, hvis terrariet er for koldt eller bunden for tør.
- Indvendige og udvendige parasitter, især hos vildfangne dyr; de fleste dyr i handlen er vildfangne.
- Æggebinding hos hunner, der får for lidt foder eller kalk.
- Fedme ved for meget fedtholdig føde.

Sæt nye dyr i karantæne i mindst 30 dage. Kontakt en dyrlæge med erfaring i krybdyr ved ændret appetit, vægttab eller hævelser.

Læs mere: Køb af dyr: opdræt, vildfang og transport

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.